

Rameau x 2 på SEMF

Årets "Tidig Scen" på Stockholm Early Music Festival är ett samarbete mellan den franska ensemblen Les Paladins och den svenska barockdansensemblen Stockholm Baroque Dancers, som tillsammans med svenska och franska sångsolister framför två korta verk av Jean-Philippe Rameau. Tidig Musik har pratat med föreställningens dirigent, Les Paladins konstnärlige ledare Jérôme Corréas, och med dess koreograf, Karin Modigh.

Jérôme Corréas, dirigent och konstnärlig ledare

Pygmalion och Anacréon är två "actes de ballet". Vad rör det sig egentligen om för slags verk?

"Acte de ballet" är en typiskt fransk genre; fransmännen har alltid älskat dans och den franska operan har under alla epoker innehållit koreograferade partier. Barockens "acte de ballet" var en sorts hybrid, med enkel handling och mycket dans.

Varför valde ni just dessa verk för ert projekt i Stockholm?

Anacréon och Pygmalion är två mästerverk i det lilla formatet. De är en dröm både för orkesterledare och koreograf: allt hör smidigt ihop, det finns inga longörer, musiken är full av humor och energi. De är mycket typiska franska 1700-talsverk: briljanta, lätta i ordets bästa bemärkelse. Det här var en epok då man vände ryggen åt det tunga dramat, man ville bli underhållen.

Ni kommer att samarbeta med svenska sångare och dansare. Hur kommer samarbetet att organiseras?

För att spela de här verken är det nödvändigt att ha en djup förståelse för den franska stilen. Vi har arbetat med dansaren och koreografen Karin Modigh och hennes fullständiga insikt i det franska språket och den franska kulturen har gjort arbetet lätt och intressant. Det är viktigt att dirigenten och koreografen har samma uppfattning om rytm och tempo, eftersom dansarna ska stödjas av orkestrern. Deras betoningar måste vara desamma som våra, och vi måste ha samma uppfattning om de olika dansernas karaktär: menuett, gavotte, rigaudon, gigue, passepied etc...

Vad beträffar sångarna kommer vi att ha en blandad besättning. Jag kommer att ha med mig tre franska sångare och vi kommer att ha två svenska sångare. Det blir alltså en verklig samproduktion med deltagare från olika håll, något som jag uppskattar mycket. Det berikar arbetet och kommer att ge ett bra resultat.

Jérôme Corréas. © Les Paladins.

Föreställningen kommer att vara "haluscenisk". Hur har ni tänkt för att hitta en modell som fungerar?

Handlingen i de två verken är mycket enkel. Pygmalion är en skulptör som blir förälskad i en perfekt staty som han har skapat. Statyn blir levande och förklarar honom sin kärlek. Hon tas om hand av gracerna, som representerar de olika konstarterna; hon lär sig dansa och blir den perfekta kvinnan...

Anacréon, den äldrande poeten, lämnar sin unga älskarinna därför att han är rädd för att bli lämnad; han söker sin tröst i vinet. Amor kommer för att hämta honom och strider om honom med Bacchus överförfriskade och föga tilldragande prästinna, som har tagit honom under sina vingars skugga. Stycket utmynnar i försoning mellan Amor och vinet.

Båda verken har kärlekens triumf som tema. Vi kommer att göra ett enkelt sceneri, som framför allt måste ge utrymme för dansen, med sångare och dansare på en estrad. Det handlar inte om en iscensättning, utan om ett synliggörande av musiken: några enkla gester, kostymer som hjälper åskådarna att känna igen de olika personerna, några nödvändiga accessoarer.

Ni kommer bara att göra en konsert under SEMF i Stockholm. Kommer föreställningen att visas någon annanstans?

Det här projektet kommer att utmynna i bara en föreställning, men jag hoppas att den fantastiska musiken ska locka programsätare att ta upp projektet igen framöver. Att lära sig de här två verken för bara en föreställning är ett enormt arbete!

När jag föreslog att vi skulle göra de här två verken gick det egentligen lite utanför ramarna för det ursprungliga projektet, men festivalens producent Peter Pontvik kände väl till Rameaus musik och gjorde allt för att vi skulle kunna uppföra de här två små mästerverken. Entusiasm kan förflytta berg!

Foto: © Les Paladins

Karin Modigh, dansare och koreograf

Föreställningen består av två "actes de ballet". Vad handlar det egentligen om för slags verk? Skulle du kalla dem opera med balett i eller balett med en del sånginslag?

– Det är lite klurigt det här med benämningarna, inte minst som ordet balett betyder något helt annat för oss idag än i mitten på 1700-talet. Jag skulle snarare kalla det för opera med dans i, men danserna ingår i handlingen – de symboliserar eller för fram handlingen – och har alltså en större dramatisk funktion än i de rena divertissemangen eller i tragédie lyrique. Med den beskrivningen av en balett är alltså en "acte de ballet" precis vad det låter som – en akt ur ett större verk. Oftast bestod en balett av tre eller fyra akter och en prolog, var och en med en separat handling. Den här versionen av *Anacréon* utgjorde från början den tredje akten i baletten *Les Surprises de l'Amour*.

Hur går du till väga när du koreograferar? Använder du enbart "historiska" steg och turer eller skapar du egna rörelser?

– Jag är i första hand barockdansare – det är i den estetiken jag har min hemvist och min utgångspunkt – men självklart är jag också påverkad av vår tid och vad jag ser omkring mig. Med hjälp av handlingen och musiken försöker jag hitta en grundläggande idé och sedan skapa utifrån den. Ibland blir det väldigt barockt, ibland blir det mera nyskapande, men utgångspunkten är alltid min uppfattning av vad barockdansen har att förmedla.

Din dansensemble heter Stockholm Baroque Dancers. Kan du berätta lite om er?

– Det är första gången vi uppträder under det här namnet. Tanken på att skapa ett professionellt barockdanskompagni har funnits ett tag, men det är svårt att få tag på dansare som både behärskar stilen och tekniken. Dessutom finns det många olika uppfattningar om hur barockdans ska se ut. I det här projektet är vi fyra kvinnliga dansare med rötterna utspridda över Europa, Japan och Mexiko: Daniela Valero, Bétina Marcolin Olbers, Akiko Veaux och jag själv. Det gemensamma språket förutom kroppen är franska och (lite) svenska.

Ni kommer ju att göra föreställningen tillsammans med den franska ensemblen Les Paladins och med några svenska sångare. Hur är samarbetet mellan de franska respektive svenska deltagarna i föreställningen upplagt?

– Jag kan bara svara utifrån mitt perspektiv som koreograf och dansare, och där ser jag Jérôme som navet i det hela. Han och jag möttes i Paris för ett par månader sedan och diskuterade kring ett gemensamt koncept, som vi sedan har jobbat vidare med på var sitt håll. Jag kommer att repetera med dansarna i Stockholm och så möts vi när Les Paladins kommer hit. Han har arbetat med dans många gånger förut och det underlättar helt klart kommunikationen. Dessutom är jag framför allt skolad i Frankrike och i den franska barockdansstilen, så därför passar det mig väldigt bra att samarbeta med en fransk ensemble.

Obs! På grund av ett kinesiskt statsbesök under festivaldagarna har föreställningen blivit framflyttad till klockan 15.00 lördagen den 9 juni.

Intervjuer: Birgitta Wennerström

Karin Modigh. Foto: Unn Tiba.

Jag förmodar att en stor del av era dansrepetitioner sker i förväg till inspelad musik. Hur mycket repetitionstid kommer ni att få "på riktigt" tillsammans med Les Paladins?

– Det är alltid så att det stora arbetet sker i dansstudio, oavsett om man samarbetar med musiker som finns i rummet bredvid eller andra som kommer långt bortifrån. Självklart blir schemat extra pressat i det här sammanhanget och vad gäller danserna har vi bara räknat med en genomgång tillsammans med musiker, sångare och dansare, innan det är dags för förberedande genrep och genrep. Men med goda förberedelser och god kommunikation i förväg tror jag att det kommer att fungera bra. Åter igen – att jobba med "dansvana" musiker har stor betydelse!

Det blir bara en föreställning under festivalen. Kommer ni att göra den här uppsättningen i något annat sammanhang? Om inte, hur känns det att bara få göra en enda föreställning?

– Nej, vad vi vet kommer vi inte att göra den någon mer gång. Det är förstås tråkigt att bara göra en föreställning. Allt måste klaffa just då och föreställningen ges ingen chans att utvecklas. Dessvärre är det ofta så när man jobbar med dans – originalkoreografier från 1700-talet går att återanvända, men sådant som är specialkoreograferat fungerar bara i ett sammanhang. Det kanske till och med bara fungerar i just det rummet det är gjort för, även om musiken är densamma. Det är roligt att låta sig inspireras av rummet, men ibland får man tänka sig för...

Är det något annat du vill berätta om den här uppsättningen eller om ert framträdande under SEMF?

– Föreställningen är halvscenisk, men för en dansare existerar inte det begreppet. Vi kan ju inte dansa med notationerna i händerna... En av utmaningarna ligger därför i att hitta en balans mellan sångarnas och dansarnas insatser. Min förhoppning är att dansen inte bara ger en extra dimension till föreställningen, utan upplevs som en naturlig och självklar del som är med och skapar en helhet.